

teljesen, de jórészt mégis megakadályozták. Még a háborúknál is nagyobb veszedelmet hozott Sopron bortermő vidékeire Mária Terézia vámrendszere. A nagy királyné ugyanis az osztrákok érdekében súlyos behozatali vámot vetett a sziléziai ipartermékekre. A porosz király ezen intézkedést azzal viszonzta, hogy 1754-ben a magyar borokra még nagyobb behozatali vámot vetett. Halálos csapás volt ez Sopronmegye szőlőtermelő népére. Maga a magyar kamara írja a királynénak, hogy ha nem segítenek valahogy a bajon, Sopron bortermő vidékeit véгроmlás fenyegeti.

A háborús idők, de meg az 1754-i vámemelés nyomait világosan láthatjuk ama táblázaton, mit a magyar kamara számvevőszéke készített a Sziléziába kivitt magyar borokról.¹ E kimutatás szerint a kivitel így váltakozott:

1735-ben	16.990 ¹ / ₄ akó	
1736 „	19.033 ³ / ₄ „	
1737 „	12.325 „	
1738 „	18.722 ¹ / ₂ „	
1739 „	10.986 „	
1740 „	10.364 „	
1741 „	4.132 „	} háborús idők
1742 „	12.583 ¹ / ₄ „	
1743 „	11.375 „	
1744 „	8.606 ³ / ₄ „	
1745 „	7.396 ¹ / ₄ „	
1746 „	24.243 ³ / ₄ „	} békeség megkötése után
1747 „	16.040 ³ / ₄ „	
1748 „	14.355 ³ / ₄ „	
1749 „	15.715 ¹ / ₂ „	
1750 „	16.702 ¹ / ₂ „	
1751 „	24.612 „	
1752 „	14.200 ¹ / ₂ „	
1753 „	16.158 ¹ / ₂ „	
1754. év első fele	10.526 ¹ / ₂ „	a porosz vám miatt a másik félévben majdnem teljesen szünetelt a kivitel.
1755. első félév	2.770 ¹ / ₄ akó,	
1755. 3-ik negyedév	1.300 ³ / ₄ „	

A húsz év alatt tehát az összes kivitel 292.491 akóra rúgott.

Dr. Takáts Sándor.

A pozsonyi hajósok vállalatai 1806-ban. A francia forradalmat követő háborúk anyagi romlást hoztak ugyan az országra, de mégis igen sokan éppen e háborúk idején jelentékeny vagyont szereztek. A hadak élelmezésére Magyarországból rengeteg gabnaneműt szállítottak külföldre, s mivel a szállítás kizárólag a Dunán történt, dunaparti városaink gabna-kereskedése és hajózási vállalatai rendkívül felvirágoztak. A magyar

¹ Köz pénz. levélt. Hung. 15189. facs. Extractus Summarius etc.

hajósok az alsó Dunától egészen Ulm városáig vontatták hajóikat. A kincstár a háboruk idején százezer mázsa számra vitette ki a gabnát s a dunamenti hajóskompániák mindig meg tudtak felelni a kívánalmaknak. A hajózás felvirágozását eléggé hirdeti ama körülmény, hogy 1807-ben Komáromban megalakult a „révkomáromi cs. k. szabadalmás hajózást biztosító társaság“, melynek alaptőkéje később a félmillió forintot is meghaladta.

Pozsony városa az ország határán fekvén, a nagy gabnapiaczokon kívül esett, s így hajósai nem is vetekedhettek a komáromiakkal vagy a győriekkel. Mindazonáltal Pozsonynak is voltak kiváló hajóskompániái, melyek a nagy szállítások idején, ugyancsak kivették a maguk részét. Mivel a kincstárnak olyton szüksége volt a hajósok munkájára s mivel mindenikkel külön alkudozni nem akart, 1805-ben két évre előre megállapította a szállítási tarifáikat. Ugyanígy tett 1806. február havában is a gabna és a lisztműek szállítására. Ez évben a kincstár részére 390.000 mázsa gabnát és lisztet kellett szállítani, részben Bécsbe, részben Linzbe. A szállítást 23 hajóskompania vállalta magára. A vállalkozók között a pozsonyi Jäger és Schauer kompániája 50.000 mázsával Hueber Mátyás (szintén pozsonyi) pedig egymaga 30.000 mázsával szerepel. A hajósokkal a szerződést Hohenbruck főhajózási mester kötötte meg.

E szerint a hajóskompániáknak a szállítást azonnal meg kell kezdeniök, amint a jég a Dunáról elkotródott. Október hó végeig 390.000 mázsa élelemnek a kirendelt helyen kell lenni. A hajós kompániák csakis derék s fedett hajókat használhatnak; a vontató lovaknak erős és kipróbált állatoknak kell lenniök. A szállítási tarifát imigyen állapították meg:

	Szállítási díjak Bécsbe		A szállítási díjak Linzbe	
	Egy mázsa liszt Egy zsák zab (két mérős)	Egy zsák buza (1½ mérő) Egy zsák árpa (két mérő)	Egy mázsa liszt Egy zsák zab (két mérős)	Egy zsák buza (1½ mérő) Egy zsák árpa (két mérő)
Pestről	2 frt 36	3 frt 6	5 frt	5 frt 29
Váczról	2 frt 33	3 frt 3	4 frt 57	5 frt 26
Esztergomból	2 frt 32	3 frt 2	4 frt 56	5 frt 25
Komáromból és Győrből	2 frt 24	2 frt 54	4 frt 48	5 frt 17
Pozsonyból	55 kr	1 frt 5	3 frt 19	3 frt 48
Bécsből	—	—	2 frt 24	2 frt 53

A háborúnak előre nem látott eseményei következtében a hajós kompániáknak már a tavaszkor abba kellett hagyniök a szállítást. A helyett, hogy Bécsbe és Linzbe vitték volna az életemet, inkább onnét kellett nekik mindent Magyarországra hozniök. A francziák e'öl mindenki menekülni

